

Slovníky, povídky a patofyziologie

Jak se píše slovníkové heslo? Žádná velká věda, řeklo by se. Ale nemá-li člověk praxi, skončí spíš u menšího referátu. Až když hesel napíše tisíce, dokáže hravě vystihnout tu správnou strukturu. Doc. MUDr. Martin Vokurka, CSc. z Ústavu patologické fyziologie 1. LF UK o tom ví své: je spoluautorem Velkého lékařského slovníku i Slovníku nespisovné češtiny. Loni navíc vyšla jeho první sbírka povídek.

Nemoci, jejich vznik a původ zajímaly Martina Vokurku odjakživa. Také hodně četl, už jako dítě psal básničky. Zájem o nemoci ho později přivedl ke studiu medicíny, do výzkumu, na akademickou půdu. A záliba v knihách zase na literární scénu.

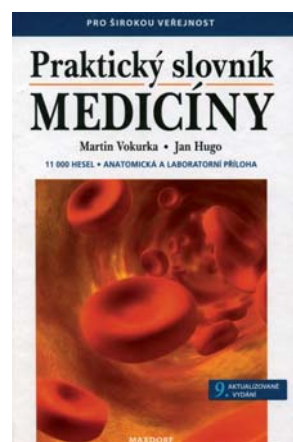
Od medicíny k nespisovné češtině

Vznik lékařských slovníků přirozeně vyplynul z přátelství Martina Vokurky s doktorem Janem Hugem, s nímž se seznámil už během střední školy při praxi v Ústavu patologické fyziologie, a jejich společného nadšení pro jazyk a literaturu. „Nejprve jsme shromažďovali podklady, po listopadu 1989 jsme se do toho dali opravdu profesionálně.“ Velký lékařský slovník je příručkou vpravdě odbornou, měl by lékařům pomoci rychle se zorientovat i v oborech, kterým se přímo nevěnují. Při přípravě Praktického slovníku medicíny autoři mysleli na pracovníky z paramedicínských oborů i na širší veřejnost. A Kapesní slovník medicíny je derivátem dvou předchozích. Vedle Jana Huga a Martina Vokurky, hlavních tvůrců hesel, čítá autorský kolektiv na třicet odborníků z různých oblastí medicíny. Slovníky se daří každoročně aktualizovat. „Musíme hesla neustále pročítat a kontrolovat související odkazy – slovník je provázaný organismus. Proměny v medicíně musíme co nejlépe reflektovat. To nás k poměrně náročné práci motivuje.“

Také Slovník nespisovné češtiny, který získal Cenu poroty za výkladový slovník v soutěži Slovník roku 2007, vznikl ve spolupráci s Janem Hugem. „Byl to jeho dlouholetý sen. Já jsem ho zásoboval výrazy z dob své vojny, z medicíny i svého okolí.“

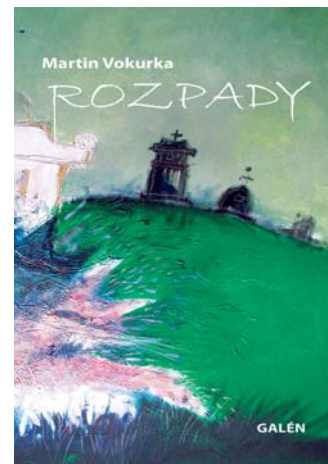
Od poezie k próze

Martin Vokurka psal snad odjakživa – hlavně poezii. Později se začal přiklánět k próze. A na počátku třetího tisíciletí vyšla jeho tvorba poprvé v Literárních novinách a dalších literárních časopisech. „Dřív mi totiž moje texty nepřipadaly zralé. Až po několika



Praktický slovník medicíny určený široké veřejnosti vyšel poprvé v roce 1994 v nakladatelství Maxdorf, aktuálně je v knihkupectvích již jeho deváté vydání. Obsahuje více než 11 000 základních pojmů medicíny včetně hovorových výrazů běžně užívaných ve zdravotnickém prostředí, neopomíjí ani poznámky o etymologii jednotlivých termínů.

Sbírka **Rozpady** vyšla loni v nakladatelství Galén (autorem titulní ilustrace je Marek Brodský). Témata celkem devíti povídek jsou různorodá a originální: od adopce nebožtíka po protetiku. „... Martin Vokurka příliš dobře (ačkoli jde o debutanta) ovládá spisovatelské řemeslo a v první řadě, jak se ukazuje, i nesnadné řemeslo, jak přesvědčivě a působivě napsat povídku, která je i psychologická, i akční, i fantastická (...),“ napsal literární kritik Vladimír Novotný.



www.martinvokurka.cz

Zajímají mě *křížovatkami rozhodnutí*, řetězce dějů...



pozitivních ohlasech a doporučeních jsem se začal systematictější věnovat tomu, kde by o mou práci mohl být zájem.“

Loni v červnu byla pokřtěna jeho první prozaická sbírka *Rozpady*. Povídky Martina Vokurky propojují prvky absurda s prostou každodenní realitou: „Je to takové balancování na hraně. Věci zdánlivě realistické mají v druhém plánu fantastní rovinu, jež ovšem opět odráží realitu... Zajímají mě křížovatkami rozhodnutí, dohledávám řetězce dějů, které se vzájemně ovlivňují. Je v tom vlastně jakýsi patofyziologický přístup.“ Pojetí povídek Martina Vokurky odpovídá jeho literárním inspiracím: Proust, Musil, Kundera, Kafka, Linhartová, Hamsun... „Intelektuálně fantastní kafkovská rovina je mi bližší než rovina hrabalovsko-haškovská.“

A je tu ještě třetí literární linie, do níž Martin Vokurka pronikl. Je spoluautorem publikace *Francouzština pro lékaře* (Grada, 2007). Ve Francii byl dva roky na stáži, následně se stal členem Společnosti českých frankofonních lékařů. „Chtěli jsme vytvořit praktický manuál pro lékaře a zdravotníky, kteří vyjíždějí do Francie.

Vyšli jsme ze starších skript profesora Rokyty z 3. LF a ještě s doktorem Stejskalem jsme je aktualizovali, doplnili o konverzační obraty a další informace z lékařské francouzštiny. Snad se to podařilo.“

Výzkum, management, odpočinek?

Martin Vokurka se spolu s kolegy věnuje intenzivnímu výzkumu metabolismu železa. „Zajímají nás stavy, kdy je ho moc, nebo je v těle špatně rozloženo – nadbytek může člověka zabít. Hemochromatóza, nemoc s hromaděním železa, patří v Evropě k nejběžnějším genetickým poruchám.“ Od loňského září je proděkanem 1. LF UK pro teoretickou a preklinickou pedagogiku. K výzkumu, výuce, psaní, slovníkům – a k rodinnému životu – přibyl management. „Je to spousta organizování a odpovědnosti, a proto je skvělé uchýlit se někdy k literatuře. Psaní je odpočinek od světa faktů a vstup do světa jiného, vlastního a fantastického. Ale i v psaní platí zákonitosti a také zabírá dost času. Zápletky mých příběhů tak často vznikají kdesi na cestě autobusem...“ ■